

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การพัฒนาต้องมาจากประชาชน : เวทีชาวบ้าน 34. อ้างถึงใน สมพร เทพสิทธิ์า. การพัฒนาอย่างยั่งยืน. เอกสารประกอบการประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก สำนักกรมศาสตร์และการเมือง, หน้า 1. 3 กุมภาพันธ์ 2536 ณ ห้องประชุมราชบัณฑิตยสถาน.
- จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- ฉลอง โชติกະตาม. การพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เนติกุลการพิมพ์, 2538.
- ชนภัทร วินยวัฒน์. ข้อพิพาทของไทยในด้านทรัพยากรพันธุกรรมพืชสำหรับการเข้าร่วมอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ. วิทยานิพนธ์ ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร. เมืองน่าอยู่. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2538.
- ประเวศ วะสี. ความหลากหลายทางชีวภาพ สังคม และการศึกษาที่เข้าถึงความจริง, วิสาขบูชา, 2536.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพกับความพร้อมของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน, 2538.
- รัชนี้ กาญจนวัฒน์. กลยุทธ์สากลในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของ WHO. กรุงเทพมหานคร: กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร, 2536. (อัดสำเนา)
- วิสุทธิ์ ไบไม้. สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- สมพร เทพสิทธิ์า. การพัฒนาอย่างยั่งยืน. เอกสารประกอบการประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก สำนักกรมศาสตร์และการเมือง, หน้า 1-2. 3 กุมภาพันธ์ 2536 ณ ห้องประชุมราชบัณฑิตยสถาน.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. พระดำรัสในพิธีเปิดงานสัปดาห์ส่งเสริมศาสนาและจริยธรรม ณ ดิگสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันที่ 1 ธันวาคม 2532 อ้างถึงใน สมพร เทพสิทธิธา. การพัฒนาอย่างยั่งยืน. เอกสารประกอบการประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง. วันที่ 3 กุมภาพันธ์ ณ ห้องประชุมราชบัณฑิตยสถาน, 2536.

สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) และ World Conservation Union (IUCN). รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง “อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ, 31 กรกฎาคม 2540. ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ : ความเป็นมาและความเป็นไป. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อินทิเกรตเต็ดโปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด, 2539.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. นโยบาย มาตรการ และแผน การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อินทิเกรตเต็ดโปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด, 2540.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. ความหลากหลายทางชีวภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อินทิเกรตเต็ดโปรโมชัน เทคโนโลยี จำกัด, 2541.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. ทำความเข้าใจกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายทรัพยากรชีวภาพ, 2539. (อัดสำเนา)

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ : คิดในระดับโลกและทำในระดับประเทศ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม, 2539. (อัดสำเนา)

สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์. การดำเนินการของประเทศไทยกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา จัดโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร. 15-16 มิถุนายน 2541 ณ อาคารรัฐสภา 2.

อัษฎา ชัยนาม, คำนำของอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศในแผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน, สรุปสาระสำคัญของ Agenda 21 ในเรื่องสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา. แปลและเรียบเรียงจาก The Earth Summit's Agenda for Change เข้ามาโดย Micheal Keating. The Centre for Our Common Future (สวีทเซอร์แลนด์), กรุงเทพมหานคร: สมาคมเพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม, 2537.

ภาษาอังกฤษ

- A. H. Garretson, R. D. Hayton & C. J. Olmstead. The Law of International Prainage Basins. Dobbs Ferry Oceana, 1967.
- Akehurst. A Modern Introduction to International Law. 5th ed. George Allen and Unoin, 1984, p. 38. อ้างถึงใน จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- Alexandre Kiss & Dinah Shelton. International Environmental Law 40 (1991); Patricia W. Birnie & Alan E. Boyle. International Law And The Environment 89-92 (1992). and Louis B. Sohn. The Stockholm Declaration on the Human Environment. Harvard International law Journal 14 (1973).
- Anthony M. H. Clayton and Nicholas J. Radcliffe. Sustainability A System Approach. London: Earthsean Publications Ltd., 1996.
- Biswas and Biswas, Complementarily Between Environment and Development Processes. Environmental Conservation, 1984.
- British Columbia. Strategy for Sustainability. Report to the Legislative Assembly 1994-1995, Canadian Cataloguing in Publication Data, 1995.
- Clark, R. and Timberlake, L. Stockholm Plus Ten : Promises Promises? the Decade since the 1972 UN Environment Conference. London: Earthscan, 1982.
- Conroy, C. Introduction. In C. Conroy and M. Litvinoff. The Greening of Aid: Sustainable Live Hoods in Practice. London: Earthscan, 1988.
- David McDowell, Director General, IUCN. A Guide to the Convention on Biological Diversity. Environmental Policy and Law Paper 30 (1994).
- David Hunter, James Salzman and Durwood Zaelke, International Environmental Law and Policy. New York: University Casebook Series. Foundation Press, 1998.
- D.J. Harris. Cases and Materials on International Law. London: Sweet and Maxwell, 1998.
- E. Brown Weiss. Environmentally Sustainable Competitiveness. Yale Law Journal 102 (1993).
- Edith Brown Weiss. Fairness to Future Generations, International Law, Common Pathway and Intergenerational Equity. Dobbs Ferry: Transnational Publishers, 1989.

- Elizabeth Dowdeswell. Sustainable Development : The Contribution of International Law. In Winfried Lang, ed., Sustainable Development and International Law.
- Friedmann. The Changing Structure of International Law. Columbia University Press and Steven and Sons, Ltd., 1964, p. 197, อ้างถึงใน จุ่มพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2539.
- G.A. Res. 288, U.N. GAOR, 44th Sess., 85th plen. mtg., at section I, 1 1.15(d), U.N. Doc. A/RES/44/228 (1989).
- Ged Davis. Exploring Sustainable Development. In World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) Global Scenarios 2000-2050. Summary Brochure, London.
- Gerhard Von Glahn. Law Among Nations. 4th ed. New York: Macmillan Pub. Co., 1981.
- Henry Campbell Black. Black's Law Dictionary. 6th ed. St. Paul Minn: West Publishing Co., 1990
- Hopper, W. The World Bank's Challenge: Balancing Economic Need with Environmental Protection. 7th Annual World Conservation Lecture. 3 March 1988. World Wide Fund for Nature UK Godalming.
- IUCN. A Guide to the Conservation on Biological Diversity Environmental Policy and Law Paper 30 (1994): 3.
- J.G. Starke. Introduction to International Law. London: Butterworth & Co., 1984.
- J.Owen Saunders, ed., The Legal Challenge of Sustainable Development (Canadian Institute of Resources Law, Calgary, 1990); B.Boer, R.Fowler, N.Cunninghameds., Environmental Outlook-Law & Policy (The Federation Press, Annundale, NSW, Australia, No.1, 1995 and No.2, 1991) cited in Nicholas A.Robinson, Nicholas A. Robinson, Comparative Environmental Law : Evaluating Legal Systems Address Sustainable Development.
- Kiss A., Shéltón D. International Environmental Law. New York: Transnational Publishers, Inc., 1991.
- L. R. Brown . Vital signs 1992. New York: W. W. Norton, 1992.
- Louis B. Sohn. The Stockholm Declaration on the Human Environment. Harvard International Law Journal 14 (1973).
- Mostafa Kamal Tolba. Evolving Environmental Perceptions from Stockholm to Nairobi. London: Butterworths, 1988.

- Mozley and Whiteley's law dictionary. Tenth edition. London: Butterworths, 1988
- M. Simons. Pollution's Toll in Eastern Europe Stumps Where Great Trees Once Grew. The New York Times (March 1990).
- Margaretha de Boer, The Environment, Space and Living Quality, time for sustainability. Ministry of Housing, The Netherlands, 1995.
- Mary Pat Williams Silveira. The Rio process: Marriage of Environment and Development, in Win Fried Lang. In Sustainable Development and International Law, p. 9-10. UK: Graham & Trotman Ltd., 1995.
- Nicholas A. Robinson. Comparative Environmental Law : Evaluating Legal Systems Address Sustainable Development. Elizabeth Haub Colloquium. 17-19 April 1997. Hasengartenstrasse Germany.
- Osborn, F. Our Plundered Planet. London: Faber and Faber, 1948.
- Pattern C. Aid and the environment. Geographical Journal 1153 (1987): 327-42 อ้างถึงใน W.M. Adams. Green Development, Environment and Sustainability in the Third World. New York: Chapman and Hall, Inc., 1991.
- Patricia W. Birnie and Alan E. Boyle. International Law & The Environment. Clarendon Press-Oxford. England, 1995.
- Peter H. Sand, UNCED and the Development of International Law , Yearbook of International Law, Article, 1992.
- Preparatory Committee for the United Nations Conference on Environment and Development, Principles on General Rights and Obligations; Draft Principles Proposed by the Chairman, U.N. Doc. A/CONF. 151/PC/WG.III/L.33/Rev. 1 (1992).
- Report of the United Nations Conference on Environment and Development : Rio Declaration on Environment and Development, U.N. Doc. A/CONF. 151/5/Rev. 1 (1992), reprinted in 31 I.L.M. 874 (1992).
- Schachter. The Evolving International Law of Development. J. Transnat'l L 15 (1976) : 1-6, อ้างถึงใน จุมพต สายสุนทร. กฎหมายระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- Seers, D. The New Meaning of Development. International Development Review 3 (1977).

- The Brundtland Commission Report. *Our Common Future*, 1987. In World Commission on Environment and Development. Our Common Future, p. 30. London: Oxford University Press, 1987.
- UN Doc. A/Conf. 48/14 rev. 1 (UN Pub E73, IIA. 14) (1973) : (The following test has been reproduced from the "Manual of European Environmental Law" edited by A. Kiss and D. Shelton, Cambridge, Grotius Publications Limited, 1993.
- UNEP. A Call to Action, Decision and Ministerial Statement from the Second Meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, Jakarta, Indonesia 6-17 November 1995.
- UNESCO. *Basic Concepts and Considerations in Educational Planning and Management*. UNESCO Regional Office for Education in Asia and the Pacific, Bangkok 1982.
- United Nations, The Biodiversity Agenda, Decisions from the Third Meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, second edition, Buenos Aires, Argentina, 4-15 November 1996, New York and Geneva, 1997.
- United Nations. *Proceedings of the United Nations Conference on Trade and Development*. In Report and Amsexs Eighth Session. 8-25 February 1992. New York : United Nations, 1993.
- United Nations University. Introduction to international law: Teaching Training Manual on Environmental Law. Tokyo, 1996.
- Webster's II New Revirside University Dictionary. Boston: MA. Revirside, 1984.
- Winfried Lang. *Sustainable Development and International Law*, International Environmental Law & Policy Series. London: Graham & Trotman/Martinus Nijhoff, 1995.
- World Commission for Environment and Development. Our Common Future. Great Britain: Oxford University Press, 1987.
- World Resources Institute. World Resources 1992 - 93: A Guide to the Global Environment – Towards Sustainable Development. New York: Oxford University Press, 1992.

ภาคผนวก ก.

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992

อารัมภบท

ภาคี

มีจิตสำนึกถึงคุณค่าอันแท้จริงของความหลากหลายทางชีวภาพ และถึงคุณค่าทางนิเวศ, พันธุกรรม, สังคม, เศรษฐกิจ, วิทยาศาสตร์, การศึกษา, นันทนาการและสุนทรีย์ภาพของความหลากหลายทางชีวภาพและองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ

มีจิตสำนึกด้วยความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพต่อวิวัฒนาการและการดำรงรักษาระบบค่าจุนชีวิตในชีวลัย

ยืนยันว่าการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นความหวังในสนใจร่วมกันของมวลมนุษยชาติ

ยืนยันอีกว่ารัฐมีสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรชีวภาพของตน,

ยืนยันอีกว่ารัฐมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและต่อการใช้ทรัพยากรชีวภาพในแบบที่ยั่งยืน,

วิตกห่วงใยว่าความหลากหลายทางชีวภาพกำลังลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยกิจกรรมของมนุษย์อย่างแนชัด

สำนึกถึงการขาดข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและถึงความต้องการเร่งด่วนที่จะพัฒนาสมรรถภาพทางวิทยาศาสตร์, เทคนิคและสถาบันเพื่อให้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินมาตรการที่เหมาะสม

รับทราบว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมากที่จะคาดการณ์, ป้องกัน, และขจัดสาเหตุที่ทำให้เกิดการลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญและการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ต้นตอแหล่งปัญหา

รับทราบด้วยว่าในกรณีที่มีการคุกคามจนเกิดการลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญหรือการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ควรใช้การขาดหลักฐานที่สมบูรณ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นเหตุผลในการผลัดผ่อนการดำเนินมาตรการเพื่อหลีกเลี่ยงหรือการลดการคุกคามนั้น

นอกจากนี้รับทราบว่าการส่งเสริมพื้นฐานในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ คือ การอนุรักษ์ระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและ การดำรงรักษาและฟื้นฟูประชากรของชนิดพันธุ์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

นอกจากนี้รับทราบว่า การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ, โดยเฉพาะในประเทศแหล่งกำเนิด, มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่ง

ตระหนักถึงการพึ่งพาอาศัยอย่างใกล้ชิดและตามขนบประเพณีเดิม ของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่นซึ่งใช้ทรัพยากรชีวภาพในการดำเนินชีวิตตามขนบประเพณีและถึงความปรารถนาในอันที่จะแบ่งปันอย่างเท่าเทียมซึ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญา, ประดิษฐ์กรรมและการถือปฏิบัติตามขนบประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตระหนักอีกด้วยถึงบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่สตรีมีต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และยืนยันความต้องการเพื่อให้มีการเข้าร่วมอย่างเต็มที่โดยสตรีทุกระดับ ในการวางนโยบายและการดำเนินการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เน้นความสำคัญและความต้องการที่จะส่งเสริม ความร่วมมือระดับนานาชาติ, ภูมิภาคและทั่วโลกระหว่างรัฐและองค์กร ระหว่างรัฐบาลนานาชาติ และภาคเอกชน ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ

ยอมรับว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับทรัพยากรการเงินทั้งใหม่และเพิ่มเติมและการเข้าถึงอย่างเหมาะสม ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง อาจจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ในสมรรถนะของสังคมโลกที่จะบรรเทาความสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

ยอมรับอีกด้วยว่าข้อกำหนดพิเศษเป็นสิ่งที่ต้องการเพื่อที่จะสนองต่อความปรารถนาของประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับทรัพยากรการเงินทั้งใหม่และเพิ่มเติม และการเข้าถึงอย่างเหมาะสมซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

รับทราบในการนี้ เงื่อนไขพิเศษของประเทศพัฒนาแล้วและรัฐที่เป็นเกาะขนาดเล็ก

ยอมรับว่าการลงทุนอย่างจริงจังเป็นที่ต้องการสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และยอมรับว่ามีการคาดหวังต่อผลกำไรทางสิ่งแวดล้อม, เศรษฐกิจและสังคม จากการลงทุนเหล่านี้

ตระหนักถึงการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจและการกำจัดความยากจนว่าเป็นความสำคัญอันดับแรกและอยู่เหนือสิ่งอื่นใดของประเทศกำลังพัฒนา

สำนึกว่าการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวดในอันที่จะสนองความปรารถนาของประชากรโลกที่กำลังทวีจำนวนขึ้นทางด้านอาหาร, สุขภาพและอื่น ๆ ซึ่งโดยเจตนาของของการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนนั้น การเข้าถึงและการแบ่งปันทั้งทรัพยากรพันธุกรรมและเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

รับทราบว่า, ในที่สุดแล้ว, การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนจะเสริมสร้างความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างรัฐให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และมีคุณภาพการต่อสันติสุขสำหรับมวลมนุษยชาติ

ปรารถนาที่จะเสริมสร้างและทำให้การดำเนินงานระหว่างนานาชาติในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนสมบูรณ์ขึ้น, และ

ตกลงใจที่จะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

ได้ตกลงดังต่อไปนี้

มาตราที่ 1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้, ซึ่งดำเนินการโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง, ได้แก่ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ, การใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม, หมายถึงโดยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเหมาะสม และโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม, โดยคำนึงถึงสิทธิทั้งหมดเหนือทรัพยากรและเทคโนโลยี, และโดยการสนับสนุนอย่างเหมาะสม

มาตราที่ 2 การใช้คำศัพท์

ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ นี้

“ความหลากหลายทางชีวภาพ” หมายถึงการมีความผิดแผกแตกต่างระหว่างสิ่งมีชีวิตจากทุกแหล่งรวมถึง, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, ระบบนิเวศทางบก,ทางทะเลและทางน้ำอื่นๆ และการประกอบรวมทางนิเวศ ซึ่งสิ่งมีชีวิตเป็นส่วนหนึ่งในนั้นด้วย ในการนี้รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในชนิดพันธุ์, ระหว่างชนิดพันธุ์และของระบบนิเวศ

“ทรัพยากรชีวภาพ” หมายถึงทั้งทรัพยากรพันธุกรรม, สิ่งมีชีวิตหรือส่วนใดๆ ของสิ่งมีชีวิต, ประชากร, หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตของระบบนิเวศ ซึ่งมีประโยชน์หรือคุณค่าตามความเป็นจริงและตามศักยภาพต่อมนุษยชาติ

“เทคโนโลยีชีวภาพ” หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใดๆ ซึ่งใช้ระบบชีววิทยา, ใช้สิ่งมีชีวิตหรือส่วนที่แยกออกจากสิ่งมีชีวิต, เพื่อทำให้หรือเปลี่ยนแปลงผลผลิตหรือกระบวนการสำหรับการใช้ทางวิทยาศาสตร์

“ประเทศแหล่งกำเนิดของทรัพยากรพันธุกรรม” หมายถึง ประเทศซึ่งสำรองทรัพยากรพันธุกรรมรวบรวมสะสมได้จากแหล่งซึ่งอยู่ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ, ในที่นี้

หมายรวมถึงประชากรของชนิดพันธุ์ทั้งที่อยู่ในธรรมชาติและที่เลี้ยงหรือปลูก, หรือทรัพยากรพันธุกรรมที่ได้จากแหล่งซึ่งอยู่นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ซึ่งอาจจะหรืออาจไม่ได้ถือกำเนิดในประเทศนั้น

“ชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือเพาะปลูก” หมายถึง ชนิดพันธุ์ซึ่งได้ผ่านขบวนการวิวัฒนาการ โดยได้รับอิทธิพลจากมนุษย์ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์

“ระบบนิเวศ” หมายถึง ระบบรวมอันซับซ้อนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประกอบด้วยชุมชนประชากรพืช, สัตว์ และจุลินทรีย์ กับสภาพแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตซึ่งอยู่ร่วมกันแบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมกันเป็นหน่วยที่มีบทบาทหน้าที่

“การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง การอนุรักษ์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตนั้นๆ

“สารพันธุกรรม” หมายถึง สารใดๆ ของพืช สัตว์, จุลินทรีย์หรือแหล่งกำเนิดอื่นๆ ซึ่งบรรจุหน่วยที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบทอดพันธุกรรม

“ทรัพยากรพันธุกรรม” หมายถึง สารพันธุกรรมซึ่งมีคุณค่าตามความเป็นจริงและตามศักยภาพ

“แหล่งที่อยู่อาศัย” หมายถึง สถานที่หรือประเภทของสถานที่ซึ่งสิ่งมีชีวิตปรีอประชากรเกิดขึ้นตามธรรมชาติ

“สภาพในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง สภาพซึ่งทรัพยากรพันธุกรรมมีอยู่ในระบบนิเวศและในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และสำหรับกรณีที่เป็นชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือปลูก, หมายถึงในสภาพแวดล้อมซึ่งชนิดพันธุ์เหล่านั้นได้ถูกพัฒนา จนมีลักษณะ/คุณสมบัติแตกต่างไปจากเดิม

“การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ” หมายถึง การอนุรักษ์ระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและ การธำรงรักษา และการฟื้นคืนสภาพของประชากรของชนิดพันธุ์ซึ่งสามารถอยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และสำหรับกรณีที่เป็นชนิดพันธุ์ที่เลี้ยงหรือปลูก, หมายถึง ในสภาพแวดล้อมซึ่งชนิดพันธุ์เหล่านั้นได้ถูกพัฒนาจนมีลักษณะ/คุณสมบัติแตกต่างไปจากเดิม

“พื้นที่คุ้มครอง” หมายถึง พื้นที่ซึ่งได้รับการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ซึ่งถูกระบุให้หรือวางระเบียบให้และจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์พิเศษเฉพาะการอนุรักษ์

“องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค” หมายถึง องค์การที่ประกอบด้วยรัฐอธิปไตยในภูมิภาคใดก็ตาม ซึ่งรัฐสมาชิกได้มอบอำนาจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ที่อนุสัญญาครอบคลุมและซึ่งได้รับแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเพื่อลงนาม, ให้สัตยาบัน, ให้ความเห็นชอบหรือเข้าเป็นภาคีเพิ่มเติม โดยสอดคล้องกับระเบียบวิธีการภายใน

“การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” หมายถึง การใช้องค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพในวิถีทางและด้วยอัตราที่ไม่นำไปสู่การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพในระยะ

ยาว, ทั้งนี้โดยธำรงรักษาศักยภาพความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อสนองความต้องการและความปรารถนาของคนรุ่นปัจจุบันและในอนาคต

“เทคโนโลยี” หมายรวมถึง เทคโนโลยีชีวภาพ

มาตราที่ 3 หลักการ

รัฐมี, โดยสอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติและหลักการของกฎหมายนานาชาติ, อำนาจอธิปไตยที่จะใช้ทรัพยากรของตน ตามนโยบายสิ่งแวดล้อมของตนเอง, และตามความรับผิดชอบเพื่อให้หลักประกันว่ากิจกรรมในความรับผิดชอบหรือในความควบคุมไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมของรัฐอื่นหรือของพื้นที่นอกเหนืออำนาจความรับผิดชอบของชาติ

มาตราที่ 4 อำนาจความรับผิดชอบ

ภายใต้สิทธิของรัฐอื่นๆ, และยกเว้นดังที่ได้เสนอไว้ในอนุสัญญาฯ นี้, ข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ นี้ มีผลให้แต่ละภาคีนำไปใช้ในขอบเขต ดังต่อไปนี้

ก) ภายในพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจความรับผิดชอบของชาติภาคีนั้น ในกรณีขององค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ

ข) ภายในพื้นที่ของอำนาจความรับผิดชอบของชาติ หรือในพื้นที่นอกเหนืออำนาจความรับผิดชอบของชาตินั้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและกิจกรรม ซึ่งดำเนินการภายใต้อำนาจความรับผิดชอบหรือการควบคุม ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงว่าผลจะเกิดขึ้นที่ใด

มาตราที่ 5 ความร่วมมือ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, ร่วมมือกับภาคีอื่นๆ, โดยตรงหรือ, ในกรณีที่เหมาะสม, โดยผ่านองค์การนานาชาติที่มีสมรรถภาพ, ในประเด็นที่เกี่ยวกับพื้นที่นอกเหนืออำนาจความรับผิดชอบของชาติ และเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่มีความสนใจร่วมกัน, เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 6 มาตรการทั่วไปสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

แต่ละภาคีจักต้อง, โดยสอดคล้องกับสถานการณ์และสมรรถนะของตน, ดำเนินการดังต่อไปนี้

ก) จัดทำกลยุทธ์, แผนการหรือโปรแกรมระดับชาติ เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน, หรือปรับกลยุทธ์, แผนการหรือโปรแกรมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าว ซึ่งจักต้องคำนึงถึง, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, มาตรการซึ่งกำหนดในอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวข้องกับภาคี และ

ข) ประสาน, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ให้เข้ากับแผน, โปรแกรมและนโยบายของหน่วยงานหรือแผนโปรแกรม, นโยบาย ร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มาตราที่ 7 การจำแนกแจกแจงและระบุและการติดตามตรวจสอบ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, โดยเฉพาะตามความมุ่งหมายของมาตราที่ 8 และ 10, ดังต่อไปนี้

ก) จำแนกแจกแจงและระบุองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยพิจารณารายการซึ่งระบุตามประเภท ดังกำหนดในภาคผนวกที่ 1

ข) ติดตามตรวจสอบ, ด้วยการเก็บตัวอย่างและเทคนิคอื่นๆ, องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งระบุไว้ในอนุวรรค ก) ข้างต้น, โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่องค์ประกอบที่จำเป็นต้องมีมาตรการอนุรักษ์เร่งด่วนที่มีศักยภาพสูงสุดในการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ค) จำแนกแจกแจงและระบุกระบวนการและประเภทของกิจกรรมซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีผลกระทบเสียหายอย่างสำคัญต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และติดตามตรวจสอบผลนั้นด้วยการเก็บตัวอย่างและเทคนิคอื่นๆ และ

ง) อนุรักษ์และจัดระบบ, โดยใช้กลไกใดๆ ก็ตาม, ข้อมูลซึ่งได้จากการจำแนกแจกแจงและระบุและการติดตามตรวจสอบกิจกรรมดังอนุวรรคที่ ก) ข) และ ค) ข้างต้น

มาตราที่ 8 การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม

ก) จัดตั้งระบบพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่ซึ่งต้องการมาตรการพิเศษสำหรับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ข) จัดทำ, ในกรณีที่เหมาะสม, แนวทางสำหรับการเลือก, การจัดตั้ง, และการจัดการพื้นที่คุ้มครองหรือพื้นที่ซึ่งต้องการมาตรการพิเศษสำหรับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ค) จัดระเบียบหรือจัดการทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกพื้นที่คุ้มครอง เพื่อเป็นหลักประกันในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ง) ส่งเสริมการคุ้มครองระบบนิเวศ, ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และธำรงรักษาประชากรของชนิดพันธุ์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

จ) ส่งเสริมการพัฒนาที่เหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแบบยั่งยืนในพื้นที่ติดต่อกับพื้นที่คุ้มครอง เพื่อให้การคุ้มครองแก่พื้นที่นั้นต่อไป

ฉ) ฟื้นฟูและถนอมรักษาระบบนิเวศเสื่อมโทรมและส่งเสริมการบำรุงชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามใกล้จะสูญพันธุ์ โดยการวางแผนและดำเนินการตามแผนหรือกลยุทธ์การจัดการอื่นๆ

ช) จัดตั้งหรือธำรงรักษาวิธีการที่จัดระเบียบ, จัดการหรือควบคุมความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์และการปล่อยสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม อันมีผลต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวิภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ด้วย

ซ) ป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น, ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ซึ่งคุกคามระบบนิเวศ, ถิ่นที่อยู่อาศัย, หรือชนิดพันธุ์อื่น

ฌ) พยายามอย่างสุดความสามารถที่จะจัดวางเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการดำเนินการโดยสอดคล้องระหว่างการใช้ประโยชน์ในปัจจุบันกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการให้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ญ) ภายใต้กฎข้อบังคับแห่งชาติ, ให้มีความเคารพ, สงวนรักษาและดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญา ประดิษฐ์กรรมและการถือปฏิบัติของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่น ซึ่งปรากฏในการดำเนินชีวิตตามขนบประเพณีเดิม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ด้วยมีความเห็นชอบและการเข้าร่วมของผู้ทรงภูมิปัญญา, เจ้าของประดิษฐ์กรรมและผู้ถือปฏิบัตินั้นๆ และสนับสนุน

การแบ่งปันอย่างเท่าเทียมซึ่งผลประโยชน์อันเกิดจากการใช้ประโยชน์ภูมิปัญญา, ประดิษฐกรรม และการถือปฏิบัตินั้นๆ

ฎ) จัดทำหรือธำรงรักษากฎข้อบังคับที่จำเป็นและหรือข้อกำหนดระเบียบบังคับต่างๆ เพื่อการคุ้มครองชนิดพันธุ์และประชากรที่ถูกคุกคาม

ฉ) ในกรณีที่พิจารณาแล้วว่ามีผลเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ตามการดำเนินงานตามมาตราที่ 7, ควบคุมหรือจัดการกระบวนการและกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ช) ร่วมมือในการจัดการความสนับสนุนทางการเงินและอื่นๆ สำหรับการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ดังได้กล่าวในอนุวรรคที่ ก) ถึง ฎ) ข้างต้น, โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ประเทศกำลังพัฒนา

มาตราที่ 9 การอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, และที่สำคัญโดยสอดคล้องกับมาตรการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

ก) ยอมรับนำมาตรการสำหรับอนุรักษ์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมาใช้, โดยเฉพาะประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดขององค์ประกอบนั้น

ข) จัดตั้งและธำรงรักษาสิ่งเอื้ออำนวยในการอนุรักษ์และการวิจัยนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติเกี่ยวกับพืช สัตว์ และจุลินทรีย์, โดยเฉพาะในประเทศซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดทรัพยากรพันธุกรรม

ค) ยอมรับนำมาตรการสำหรับบำรุงและฟื้นฟูชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์และมาตรการสำหรับนำกลับเข้าสู่ถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติเดิมของชนิดพันธุ์นั้นๆ มาใช้ภายใต้สภาพที่เหมาะสม

ง) จัดระเบียบและจัดการเกี่ยวกับการรวบรวมสะสมทรัพยากรชีวภาพจากถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ เพื่อจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยไม่คุกคามระบบนิเวศ และเพื่อจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ประชากรของชนิดพันธุ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ยกเว้นในกรณีที่มีความต้องการมาตรการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติแบบชั่วคราวเป็นพิเศษ ภายใต้อนุวรรค ค) ข้างต้นและ

จ) ร่วมมือในการให้ความสนับสนุนทางการเงินและอื่นๆ เพื่อการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ดังได้กล่าวในอนุวรรคที่ ก)-ง) และในการจัดตั้งและธำรงรักษาสิ่งเอื้ออำนวยในการอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติในประเทศกำลังพัฒนา

มาตราที่ 10 การใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการดังต่อไปนี้, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม

ก) ประสานการพิจารณาการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเข้ากับการตัดสินใจระดับชาติ

ข) ยอมรับนำมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรชีวภาพมาใช้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเสียหายที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ค) ค้ำครองและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามธรรมเนียมนิยม โดยสอดคล้องกับการถือปฏิบัติตามชนบประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งเหมาะสมตามเงื่อนไขที่จำเป็นในการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ง) สนับสนุนประชากรท้องถิ่นในการจัดทำและดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขในพื้นที่เสื่อมโทรม ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพถูกทำลายจนลดน้อยลง

จ) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาวิธีการเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 11 มาตรการสร้างเสริมแรงจูงใจ

แต่ละภาคีจักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเท่าที่เหมาะสม, นำเอามาตรการที่เหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาใช้ ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นเสมือนแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์องค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 12 การวิจัยและการฝึกอบรม

ภาคี โดยคำนึงถึงความต้องการพิเศษของประเทศกำลังพัฒนา, จักต้อง

ก) จัดวางและธำรงรักษาโปรแกรมเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และทางวิชาการ และการฝึกอบรมไว้ในมาตรการเพื่อการจำแนกแจกแจงและระบุ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและองค์ประกอบ และให้ความสนับสนุนแก่การศึกษาและการวิจัยนั้นๆ สำหรับความต้องการโดยเฉพาะของประเทศกำลังพัฒนา

ข) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยที่อุทิศให้แก่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน, โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา, ให้สอดคล้องกับ

มติของสมัชชาภาคี ซึ่งดำเนินสืบเนื่องจากข้อเสนอแนะขององค์กรสาขาเพื่อให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี

ค) เพื่อดำเนินการสืบเนื่องตามข้อกำหนดของมาตราที่ 16, 18 และ 20, ส่งเสริมและร่วมมือในการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในการพัฒนาวิธีการเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 13 การให้ความรู้และการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน

ภาคีจักต้อง

ก) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจในความสำคัญของ, และมาตรการที่ ต้องการเพื่อ, การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ, เช่นเดียวกับการถ่ายทอดเผยแพร่ผ่านสื่อ, และการสอดแทรกหัวข้อเหล่านี้ไว้ในโปรแกรมการศึกษา และ

ข) ร่วมมือ, เท่าที่เหมาะสม, กับรัฐอื่นๆ และองค์การนานาชาติในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาและการส่งเสริมตระหนักแก่สาธารณชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 14 การประเมินผลกระทบและการลดผลกระทบเสียหาย

1. แต่ละภาคี จักต้องดำเนินการ, ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเหมาะสมดังต่อไปนี้

ก) นำระเบียบวิธีการที่เหมาะสมเข้าไปใช้ ซึ่งต้องการให้ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการต่างๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการหลีกเลี่ยงหรือการลดผลนั้นๆ และ, ในกรณีที่เหมาะสม, ยอมให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในวิธีการดังกล่าว

ข) นำการจัดการที่เหมาะสมเข้าไปใช้เพื่อให้หลักประกันว่า ผลลัพธ์ทางสิ่งแวดล้อมสืบเนื่องจากโปรแกรมและนโยบายของภาคีนั้นๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบเสียหายที่สำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ได้รับการพิจารณาทันการณ์

ค) ส่งเสริม, บนพื้นฐานการเอื้ออำนวยผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน, การแจ้งให้ทราบ, การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจกรรมภายใต้อำนาจความรับผิดชอบหรือการควบคุม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลเสียหายอย่างสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพของรัฐอื่น หรือในพื้นที่นอกเหนืออำนาจความรับผิดชอบของชาติตน, โดยการสนับสนุนให้มีข้อตกลงการดำเนินงานร่วมแบบทวีภาคี, ภูมิภาคหรือพหุภาคี, เท่าที่เหมาะสม

ง) ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือมีอันตรายหรือความเสียหายอย่างร้ายแรง, เกิดขึ้นภายใต้อำนาจความรับผิดชอบหรือการควบคุมของประเทศนั้นๆ ซึ่งมีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ภายใต้อำนาจความรับผิดชอบของประเทศอื่น หรือในพื้นที่นอกเหนืออำนาจ

ความรับผิดชอบของชาตินั้นๆ, แจ้งรัฐที่มีแนวโน้มจะได้รับผลของอันตรายหรือความเสียหายนั้น โดยทันที, เช่นเดียวกับริเริ่มการปฏิบัติงานที่จะป้องกันหรือลดอันตรายหรือความเสียหายนั้น และ

จ) ส่งเสริมการดำเนินงานระดับชาติเกี่ยวกับการสนองตอบโดยด่วนต่อกิจกรรมหรือเหตุการณ์, ไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรืออื่นๆ, ซึ่งมีอันตรายอย่างร้ายแรงหรือฉุกเฉินต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และสนับสนุนความร่วมมือนานาชาติเพื่อให้ส่งกำลังสำรองช่วยเหลือความพยายามระดับชาตินั้นๆ และเพื่อวางแผนฉุกเฉินร่วมกัน ทั้งนี้ ในกรณีที่เหมาะสมและได้รับการตกลงจากรัฐต่างๆ หรือองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

2. สมัชชาภาคีจักต้องตรวจสอบ, โดยศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรับผิดชอบและการแก้ไขปัญหา, ซึ่งรวมทั้งการฟื้นฟูให้คืนสภาพเดิมและการชดเชยความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ, ยกเว้นในกรณีซึ่งความรับผิดชอบนั้นเป็นเรื่องภายในอย่างแท้จริง

มาตราที่ 15 การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม

1. โดยตระหนักถึงสิทธิอธิปไตยของรัฐเหนือทรัพยากรธรรมชาติของตน อำนาจในการพิจารณากำหนดการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมขึ้นอยู่กับรัฐบาลแห่งชาติและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของชาตินั้นๆ

2. แต่ละภาคีจักต้องพยายามอย่างสุดความสามารถในการสร้างเงื่อนไขเพื่อเอื้ออำนวยแก่ภาคีอื่นๆ ในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ใช้ข้อกำหนดซึ่งขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา

3. ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญา ทรัพยากรพันธุกรรมซึ่งถูกจัดหาให้โดยภาคี, ดังได้อ้างถึงในมาตรานี้ และมาตราที่ 16 และ 19, เป็นเฉพาะทรัพยากรซึ่งถูกจัดหาให้โดยภาคีซึ่งเป็นประเทศถิ่นกำเนิดของทรัพยากรนั้น หรือโดยภาคีซึ่งได้รับทรัพยากรพันธุกรรมนั้นมาโดยสอดคล้องกับอนุสัญญา นี้

4. การเข้าถึง, ในกรณีที่ได้รับอนุญาต, จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการตกลงร่วมกันและอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้

5. การเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมจักต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้าของภาคีซึ่งทรัพยากรนั้น นอกเสียจากในกรณีที่ภาคีนั้นพิจารณาเป็นประการอื่น

6. แต่ละภาคี จักต้องพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะจัดทำและดำเนินการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้ทรัพยากรพันธุกรรมที่ภาคีอื่นๆ จัดหาให้ โดยการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่, หากเป็นไปได้ทำการวิจัยภายในภาคีนั้นๆ

7. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, และโดยสอดคล้องกับมาตราที่ 16 และ 19 และ, ในกรณีที่จำเป็น, โดยผ่านกลไกการเงิน ซึ่งกำหนดโดยมาตราที่ 20 และ 21 ทั้งนี้ด้วยเจตนารมณ์เพื่อแบ่งปันในวิถีทางที่ยุติ

ธรรมและเท่าเทียม ซึ่งผลของการวิจัยและการพัฒนา และซึ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมทางการพาณิชย์และอื่นๆ กับภาคี ที่ได้ให้ทรัพยากรนั้น การแบ่งปันนั้นๆ จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการตกลงร่วมกัน

มาตราที่ 16 การเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

1. แต่ละภาคี, โดยตระหนักว่าเทคโนโลยีหมายถึงรวมถึงเทคโนโลยีชีวภาพและทั้งการเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างภาคีเป็นสิ่งที่จำเป็นขาดเสียมิได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้, ดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดของมาตรานี้เพื่อจัดทำให้และ/หรือ ใช้อำนวยแก่การเข้าถึงเพื่อและถ่ายทอดไปยังภาคีอื่นๆ ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน, หรือเทคโนโลยีที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมและไม่เป็นต้นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

2. การเข้าถึงและการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่อ้างถึงในวรรคที่ 1 ข้างต้น ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาจักต้องถูกจัดให้และใช้อำนวยภายใต้เงื่อนไขที่ยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับที่สุด หมายถึงภายใต้เงื่อนไขแบบผ่อนปรนหรือแบบสิทธิพิเศษ, ในกรณีที่ได้ตกลงร่วมกัน, และในกรณีที่เป็น, โดยสอดคล้องกับกลไกทางการเงิน ซึ่งกำหนดโดยมาตราที่ 20 และ 21 สำหรับกรณีที่เทคโนโลยีอยู่ภายใต้การคุ้มครองของสิทธิบัตร และสิทธิทางปัญญาอื่นๆ การเข้าถึงและการถ่ายทอดนั้นจักต้องถูกจัดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอย่างพอเพียงและอย่างมีประสิทธิภาพ การประปรายใช้ย่อหน้านี้จักต้องสอดคล้องกับวรรคที่ 3, 4 และ 5 ข้างล่างนี้

3. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย ด้านการบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, ด้วยความมุ่งหมายว่าภาคี, โดยเฉพาะซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา, ที่จัดทำให้ทรัพยากรพันธุกรรมได้รับการจัดให้เข้าถึงและรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งใช้ประโยชน์ทรัพยากรเหล่านั้น ภายใต้เงื่อนไขที่ได้รับการตกลงร่วมกัน ทั้งนี้หมายถึงรวมถึงเทคโนโลยีซึ่งถูกคุ้มครองโดยสิทธิบัตรและสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ, ในกรณีที่เป็น, โดยข้อกำหนดของมาตราที่ 20 และ 21 และโดยสอดคล้องกับกฎหมายนานาชาติและสอดคล้องกับวรรคที่ 4 และ 5 ข้างล่างนี้

4. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหารหรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสม, ด้วยจุดมุ่งหมายว่าภาคีเอกชนจักต้องใช้อำนวยในการเข้าถึง, แก่การพัฒนาาร่วมกัน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งอ้างถึงในย่อหน้าที่ 1 ข้างต้น เพื่อผลประโยชน์สำหรับทั้งสถาบันภาครัฐและภาคเอกชน และในการนี้จักต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ซึ่งรวมอยู่ในวรรคที่ 1, 2 และ 3 ข้างต้น

5. ภาคี, โดยตระหนักว่าสิทธิบัตรและสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ อาจมีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้, จักต้องให้ความร่วมมือในการนี้ภายใต้กฎระเบียบแห่งชาติ

และกฎหมายนานาชาติ เพื่อที่จะเป็นหลักประกันว่าสิทธินั้นๆ ได้รับการสนับสนุนและไม่ขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ

มาตราที่ 17 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

1. ภาคิจักต้องเอื้ออำนวยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากทุกแหล่งของรัฐที่สามารถจัดหาข้อมูลให้ได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน, ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการเป็นพิเศษของประเทศกำลังพัฒนา
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จักต้องรวมถึงการแลกเปลี่ยนผลการวิจัยทางวิชาการ, วิทยาศาสตร์และสังคมเศรษฐกิจ, เช่นเดียวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมและการสำรวจ, ความรู้เฉพาะ, ภูมิปัญญาพื้นบ้านและภูมิปัญญาตามขนบธรรมเนียมประเพณีเดิม และประกอบร่วมกับเทคโนโลยีดังอ้างถึงในมาตราที่ 16, วรรค 1 ในการนี้ จักต้อง, ในกรณีที่เป็นไปได้, รวมถึงการส่งข้อมูลข่าวสารกลับสู่ประเทศเดิมด้วย

มาตราที่ 18 ความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์

1. ภาคิจักต้องส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนานาชาติทางวิชาการและวิทยาศาสตร์ ในสาขาการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ, ในกรณีที่มีความจำเป็น, โดยผ่านสถาบันระดับนานาชาติและระดับชาติที่เหมาะสม
2. แต่ละภาคิจักต้องส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์กับภาคีอื่นๆ, โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา, ในการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ, นอกเหนือจากสิ่งอื่นแล้ว, โดยผ่านการจัดทำและการดำเนินการตามนโยบายแห่งชาติ ในการส่งเสริมความร่วมมือนั้น ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่การพัฒนาและการเสริมสร้างสมรรถนะของชาติ, โดยวิถีทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างในระดับสถาบันองค์การ
3. สมัชชาภาคิ, ในการประชุมครั้งแรก, จักต้องกำหนดว่าจะจัดตั้งกลไกสำนักงานแลกเปลี่ยนข่าวสารและเทคนิคอย่างไร เพื่อส่งเสริมและเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ความร่วมมือทางวิชาการและวิทยาศาสตร์
4. ภาคิจักต้อง, โดยสอดคล้องกฎหมายและนโยบายของชาติ, สนับสนุนและจัดทำวิธีการสำหรับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยี, รวมทั้ง เทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีตามขนบประเพณีนิยม, ทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้ ตามเจตนารมณ์ประการนี้, ภาคิจักต้องส่งเสริมความร่วมมือในการฝึกอบรมบุคลากรและในการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญด้วย

5. ภาคี จักต้อง, ภายใต้ความตกลงร่วมกัน, ส่งเสริมการจัดตั้งโปรแกรมการวิจัยร่วมและการดำเนินกิจการร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้

มาตราที่ 19 การควบคุมดูแลเทคโนโลยีชีวภาพและการจัดสรรผลประโยชน์

1. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมาย, การบริหาร หรือนโยบาย, เท่าที่เหมาะสมในอันที่จะทำให้ภาคีเข้ามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพในกิจกรรมการวิจัยทางเทคโนโลยีชีวภาพ, โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งได้จัดหาให้ทรัพยากรพันธุกรรมสำหรับการวิจัยนั้น, และหากเป็นไปได้ทำการวิจัยภายในภาคีนั้นๆ

2. แต่ละภาคี จักต้องดำเนินมาตรการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติทั้งปวง เพื่อส่งเสริมให้ภาคีโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา แ ละเข้าถึงตามลำดับก่อนหลัง, ซึ่งผลลัพธ์และผลประโยชน์ที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพซึ่งใช้ทรัพยากรชีวภาพที่ภาคีเหล่านั้นได้จัดหาให้ ทั้งนี้บนพื้นฐานแห่งความยุติธรรมและความเสมอภาค การเข้าถึงนั้นๆ จักต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงร่วมกัน

3. ภาคีจักต้องพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีพิธีสารและรูปแบบของพิธีสาร โดยจัดวางระเบียบ วิธีการ ซึ่งรวมทั้ง, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง, การตกลงให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้าในเรื่องเกี่ยวกับการถ่ายทอดอย่างปลอดภัย การดูแล และการใช้ประโยชน์สิ่งมีชีวิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม อันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีชีวภาพ อันอาจมีผลเสียต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

4. แต่ละภาคีจักต้องดำเนินงานโดยตรงหรือโดยมอบหมายให้บุคคลใดๆ ทางด้านกฎหมายหรือทางด้านธรรมชาติ ดำเนินงานภายใต้อำนาจความรับผิดชอบซึ่งเกี่ยวกับการจัดหาให้สิ่งมีชีวิตดัดได้อย่างถึงในวรรคที่ 3 ข้างต้น, จัดให้มีข้อมูลซึ่งพอหาได้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์และกฎระเบียบความปลอดภัย ซึ่งประเทศภาคีเป็นผู้กำหนด เพื่อการควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตนั้นๆ เช่นเดียวกับจัดให้มีข้อมูลที่หาได้เกี่ยวกับผลกระทบเสียหายที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นจากสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะชนิดซึ่งเป็นที่กังวลวิตกแก่ภาคีซึ่งสิ่งมีชีวิตนั้นๆ จะถูกนำเข้าไป

มาตราที่ 20 ทรัพยากรการเงิน

1. แต่ละภาคีดำเนินการเพื่อให้, โดยสอดคล้องกับสมรรถภาพของตน, ความสนับสนุนทางการเงินและแรงจูงใจสำหรับกิจกรรมใช้ชาติ ซึ่งมีเจตนาที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับแผนงาน, ลำดับความสำคัญและโปรแกรมของชาตินั้นๆ

2. ภาคิประเทศที่พัฒนาแล้ว จักจัดหาทรัพยากรการเงิน ทั้งที่ใหม่และเพิ่มเติมเพื่อ อำนวยให้ภาคิประเทศที่กำลังพัฒนาได้ชำระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นครบเต็มจำนวนตามที่ได้ตกลง กันไว้ เพื่อการดำเนินมาตรการให้บรรลุผลสำเร็จตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ นี้ และเพื่อให้ได้ รับผลประโยชน์จากข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ได้ตกลงกันระหว่างภาคิประเทศ กำลังพัฒนา กับสถาบันตามที่ได้อ้างถึงในมาตราที่ 21, ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับนโยบาย, กลยุทธ์, ลำดับความสำคัญของโปรแกรม, และกฎเกณฑ์ความเหมาะสมและรายการระบุค่าใช้จ่ายที่เพิ่ม ขึ้น ซึ่งสมัชชาภาคิได้จัดทำขึ้น ภาคิอื่น, รวมทั้งซึ่งได้ผ่านเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจการตลาด อาจสมัครใจรับภาระตามพันธกรณีของภาคิประเทศพัฒนาแล้ว ตามความ มุ่งหมายของมาตรานี้, สมัชชาภาคิจักจัดทำรายการนามภาคิประเทศพัฒนาแล้ว และภาคิอื่นซึ่ง สมัครใจรับภาระตามพันธกรณีของภาคิประเทศพัฒนาแล้ว ในการประชุมครั้งแรก สมัชชาภาคิ จักพิจารณาทบทวนเป็นระยะและหากจำเป็นจักแก้ไขรายการนั้น การบริจาคจากประเทศอื่นและ แหล่งอื่นบนพื้นฐานแห่งความสมัครใจจะได้รับการส่งเสริมด้วย การดำเนินการตามพันธสัญญา นี้จักต้องคำนึงถึงความต้องการเกี่ยวกับกองทุนที่เพียงพอ, คาดหวังได้ และหมุนเวียนทันเวลา และความสำคัญของการแบ่งปันรับภาระระหว่างภาคิซึ่งเป็นผู้บริจาคตั้งระบุนามในรายการ

3. ภาคิประเทศพัฒนาแล้วอาจให้, และภาคิประเทศกำลังพัฒนาจักใช้ให้เป็น ประโยชน์, ทรัพยากรการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้ โดยผ่านช่อง ทางแบบทวีภาคิ, ภูมิภาคหรือพหุภาคิอื่น ๆ ด้วย

4. ขอบเขตที่ภาคิประเทศกำลังพัฒนาจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพตามพันธ สัญญาภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ จะขึ้นอยู่กับดำเนินการงานอย่างมีประสิทธิภาพของภาคิประเทศ พัฒนาแล้วตามพันธสัญญาฯ ของตนภายใต้อนุสัญญาฯ นี้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการเงินและ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และจะคำนึงอย่างเต็มที่ถึงความจริงที่ว่า การพัฒนาทางเศรษฐกิจและ สังคมและการกำจัดความยากจนเป็นความสำคัญอันดับแรกและเหนืออื่นใด สำหรับภาคิประเทศ กำลังพัฒนา

5. ภาคิจักต้องคำนึงอย่างเต็มที่ถึงความต้องการโดยเฉพาะเจาะจงและสถานการณ์ พิเศษของประเทศที่พัฒนาแล้วหลัง ในการดำเนินกิจกรรมของประเทศนั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการ สนับสนุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

6. ภาคิจักพิจารณาสถานภาพพิเศษอันเป็นผลจากการที่ความหลากหลายทางชีว ภาพมีความเป็นอิสระ ทั้งในด้านการกระจายตัวและทำเลที่ตั้ง ซึ่งเกิดในภาคิประเทศกำลัง พัฒนา โดนเฉพาะรัฐที่เป็นเกาะเล็ก ๆ

7. ควรพิจารณาด้วยถึงสถานการณ์พิเศษของประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงประเทศ ที่มีสภาพแวดล้อมเปราะบางที่สุด ดังเช่น ประเทศในเขตทะเลทรายและกึ่งทะเลทราย, พื้นที่ชาย ฝั่งและภูเขา

มาตราที่ 21 กลไกการเงิน

1. จักต้องมีกลไกสำหรับข้อกำหนดของทรัพยากรการเงินแก่ภาคีประเทศกำลังพัฒนา, ตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ บนพื้นฐานของการให้เปล่าหรือแบบผ่อนปรน ซึ่งสิ่งที่จำเป็นดังบรรยายในมาตรานี้กลไกจักมีบทบาทหน้าที่ภายใต้ขอบเขตอำนาจและการแนะนำของสมัชชาภาคีและจักมีภาระหน้าที่ต้องชี้แจงการดำเนินงานต่อสมัชชาภาคี ทั้งนี้ตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ การดำเนินการของกลไกจักกระทำโดยสถาบัน ดังที่สมัชชาภาคีได้มีมติแต่งตั้งในการประชุมครั้งแรก ตามความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ สมัชชาภาคีจักกำหนดนโยบาย, กลยุทธ์, ลำดับความสำคัญของโปรแกรม และกฎเกณฑ์สำหรับความเหมาะสม ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนั้น ในการบริจาดควรพิจารณาถึงความต้องการในเรื่องความคาดหวังได้, ความพอเพียง, และการหมุนเวียนทันเวลา ของเงินทุนดังกล่าว อ้างถึงในมาตราที่ 20 ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับปริมาณทรัพยากรที่ต้องการ ซึ่งสมัชชาภาคีจะกำหนดเป็นระยะ และความสำคัญของการแบ่งปันรับภาระระหว่างประเทศผู้บริจาด ดังระบุนามในรายการที่อ้างถึงในมาตราที่ 20 วรรคที่ 2 การบริจาดโดยสมัครใจอาจกระทำได้โดยภาคีประเทศพัฒนาแล้ว และโดยประเทศอื่นและแหล่งอื่น กลไกดำเนินการภายในระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยและโปร่งใส

2. สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ สมัชชาภาคีจักต้องกำหนดนโยบาย, กลยุทธ์และลำดับความสำคัญของโปรแกรม เช่นเดียวกับกฎเกณฑ์โดยละเอียดและแนวทางสำหรับความเหมาะสมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรการเงิน รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณค่าการใช้ประโยชน์นั้น ด้วยความสม่ำเสมอ สมัชชาภาคีจักต้องตัดสินใจในการจัดการให้มีผลการดำเนินงานในวรรคที่ 1 ข้างต้น หลังจากได้มีการปรึกษาหารือกับสถาบันซึ่งได้รับมอบหมายในการดำเนินกลไกทางการเงินแล้ว

3. สมัชชาภาคี จักต้องพิจารณาบททวนประสิทธิผลของกลไก ที่ได้จัดตั้งขึ้นภายในมาตรานี้ ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์และแนวทางดังกล่าวอ้างถึงในวรรคที่ 2 ข้างต้น ภายในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 2 ปีหลังจากอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ และต่อจากนั้นด้วยความสม่ำเสมอ บนพื้นฐานของการพิจารณาบททวนนั้นจักต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อปรับปรุงประสิทธิผลของกลไกหากจำเป็น

4. ภาคี จักต้องพิจารณาเสริมสร้างระบบการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนให้ทรัพยากรการเงินสำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

มาตราที่ 22 ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาฯ นานาชาติอื่น ๆ

1. ข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ นี้จักไม่มีผลต่อสิทธิและพันธกรณีของภาคีใด อันเกิดจากข้อตกลงนานาชาติใดๆ ที่มีอยู่แล้ว ยกเว้นในกรณีที่ใช้สิทธิและพันธกรณีเหล่านั้น เป็นผลให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหรือการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
2. ภาคีจักต้องดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยสอดคล้องกับสิทธิและพันธกรณีของรัฐที่อยู่ภายใต้กฎหมายทะเล

มาตราที่ 23 สมัชชาภาคี

1. โดยนัยนี้ สมัชชาภาคีจักได้รับการจัดตั้งขึ้น การประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคีจักต้องถูกเรียกระดม โดยผู้อำนวยการบริหารโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ภายในไม่เกินหนึ่งปีหลังจากอนุสัญญาฯ นี้ มีผลบังคับใช้ ต่อจากนั้น การประชุมสามัญของสมัชชาภาคีจักต้องมีขึ้นในช่วงระยะเวลาที่สม่ำเสมอ ซึ่งจะได้รับการพิจารณาอนุมัติจากสมัชชาภาคีในการประชุมครั้งแรก
2. การประชุมพิเศษของสมัชชาภาคีจักต้องมีขึ้นในเวลาอื่นๆ ที่สมัชชาเล็งเห็นว่ามี ความจำเป็น หรือตามคำขอร้องเป็นลายลักษณ์อักษรจากภาคีใดๆ ทั้งนี้กำหนดให้ดำเนินการภายในหกเดือนหลังจากที่ภาคีได้รับทราบจากฝ่ายเลขานุการ และจักต้องได้รับความเห็นชอบอย่างน้อยหนึ่งในสามของภาคีก่อน
3. สมัชชาภาคีจักต้องได้รับมติเห็นชอบและยอมรับกฎเกณฑ์ของระเบียบวิธีการสำหรับองค์กรสาขาที่สมัชชาอาจตั้งขึ้น เช่นเดียวกับกฎเกณฑ์ทางการเงิน ซึ่งครอบคลุมการให้ทุนสนับสนุนฝ่ายเลขานุการ ในการประชุมสามัญจักต้องมีการรับรองงบประมาณเพื่อนำไปใช้ตามช่วงระยะหนึ่ง จนกว่าการประชุมสามัญครั้งต่อไปจะมาถึง
4. สมัชชาภาคีจักต้องควบคุมการพิจารณาทบทวนการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ และเพื่อความมุ่งหมายดังนี้ จักต้อง
  - ก) กำหนดรูปแบบ และช่วงระยะเวลาในการถ่ายทอดข้อมูลที่ภาคีจะต้องเสนอตาม มาตราที่ 26 และพิจารณาข้อมูลนั้นเช่นเดียวเช่นเดียวกับรายงานซึ่งองค์กรสาขาใดๆ เป็นผู้เสนอ
  - ข) พิจารณาทบทวน ข้อเสนอแนะทางวิทยาศาสตร์, วิชาการ และเทคโนโลยี เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเสนอโดยสอดคล้องกับมาตราที่ 25
  - ค) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, พิธีสารมาใช้โดยสอดคล้องกับ มาตราที่ 28

ง) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, ข้อแก้ไขปรับปรุงอนุสัญญาฯ นี้ และภาคผนวกมาใช้, โดยสอดคล้องกับมาตราที่ 29 และ 30

จ) พิจารณาข้อแก้ไขปรับปรุงในพิธีสารใดๆ เช่นเดียวกันกับในภาคผนวกใดๆ นอกจากนั้น, และ, หากตัดสินใจดังนั้น, เสนอแนะการยอมรับ ต่อภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

ฉ) พิจารณาและยอมรับ, หากเป็นที่ต้องการ, ภาคผนวกเพิ่มเติมแก่อนุสัญญาฯ นี้มาใช้, โดยสอดคล้องกับมาตราที่ 30

ช) จัดตั้งองค์กรสาขาดังกล่าว, โดยเฉพาะเพื่อให้ข้อเสนอแนะทางวิทยาศาสตร์ และวิชาการ หากดูเสมือนว่ามีความจำเป็นเพื่อการดำเนินการตามอนุสัญญาฯ นี้

ซ) ติดต่อประสานงาน, ผ่านฝ่ายเลขานุการ, กับองค์กรบริหารสำหรับอนุสัญญาฯ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ที่ครอบคลุมในอนุสัญญาฯ นี้ โดยพิจารณาถึงการวางรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรดังกล่าว, และ

ด) พิจารณาและดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมใดๆ ที่อาจจำเป็นเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ นี้ ตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ

5. สหประชาชาติ, หน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติและหน่วยงานการพลังงาน ประมาณูนานาชาติ เช่นเดียวกับรัฐใดๆ ซึ่งมีใช้ภาคีในอนุสัญญาฯ นี้ อาจส่งผู้แทนเข้าสังเกตการณ์ในการประชุมสมัชชาภาคีได้องค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ไม่ว่าจะ เป็นของราชการหรือไม่ ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมในสาขาซึ่งเกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้แจ้งฝ่ายเลขานุการทราบความปรารถนา ในการเข้าสังเกตการณ์ในการประชุมสมัชชาภาคี อาจได้รับการอนุญาตให้เข้าประชุมได้ หากอย่างน้อยหนึ่งในสามของภาคีมิได้คัดค้าน การอนุญาตให้เข้าประชุมและการมีส่วนร่วมในการประชุม จักต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ตามระเบียบวิชาการซึ่งได้รับการรับรองจากสมัชชาภาคีแล้ว

มาตราที่ 24 ฝ่ายเลขานุการ

1. โดยนัยนี้ฝ่ายเลขานุการจึงได้รับการจัดตั้งขึ้น บทบาทหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการ จักต้อง

ก) เพื่อจัดและให้บริการสำหรับการประชุมของสมัชชาดังกำหนดในมาตราที่ 23

ข) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากพิธีสารใดๆ

ค) เพื่อเตรียมรายงาน, เกี่ยวกับการบริหารตามภาระหน้าที่ของตนภายใต้ อนุสัญญาฯ นี้และเสนอรายงานนั้นต่อสมัชชาภาคี

ง) เพื่อประสานงานกับองค์กรนานาชาติอื่นที่เกี่ยวข้องและ, โดยเฉพาะเข้า ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและการทำสัญญา ซึ่งอาจจำเป็นในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของ ตนอย่างมีประสิทธิภาพ, และ

จ) เพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ซึ่งอาจได้รับมอบหมายจากสมัชชาภาคี

2. ในการประชุมสามัญครั้งแรก, สมัชชาภาคีจักต้องแต่งตั้งฝ่ายเลขานุการจากองค์การนานาชาติ ซึ่งมีสมรรถนะที่จะดำเนินงานได้ ซึ่งได้แสดงความจำนงค์ที่จะทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ภายใต้ธรรมนูญฯ นี้

มาตราที่ 25 องค์กรสาขาเพื่อให้คำปรึกษาวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี

1. องค์กรสาขาตามข้อกำหนดเพื่อให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์, วิชาการและเทคโนโลยี, โดยนัยนี้จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยสมัชชาภาคี, และเท่าที่เหมาะสม, องค์กรสาขาอื่นในการให้คำปรึกษาอย่างทันเวลเกี่ยวกับ การดำเนินการตามธรรมนูญฯ นี้ องค์การนี้จักเปิดให้ภาคีทั้งปวงมีส่วนร่วมและจักดำเนินการแบบสหวิชา องค์การนี้จักประกอบด้วยผู้แทนรัฐบาลที่มีสมรรถนะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเฉพาะดัดสน องค์การนี้จักรายงานต่อสมัชชาเป็นระยะเวลาเกี่ยวกับทุกแง่มุมในการดำเนินงานของตน

2. ภายใต้ขอบเขตอำนาจและโดยสอดคล้องกับแนวทางที่ได้วางใจโดยสมัชชาภาคี และตามคำร้องขอ องค์การนี้จักต้อง

ก) เสนอการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และวิชาการเกี่ยวกับสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ

ข) เตรียมการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และวิชาการเกี่ยวกับผลของมาตรการประเภทต่างๆ ที่ดำเนินการโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดของธรรมนูญฯ

ค) จำแนกแจกแจงและระบุเทคโนโลยีซึ่งริเริ่มสร้างสรรค์, เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพและเทคโนโลยีสุดยอดและเคล็ดลับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และแนะนำเกี่ยวกับวิถีทางและรูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาและ/หรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว

ง) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับโปรแกรมทางวิทยาศาสตร์และความร่วมมือนานาชาติ ในการวิจัยและการพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน, และ

จ) ตอบสนองต่อคำถามทางวิทยาศาสตร์, วิชาการ, เทคโนโลยีและวิธีการ ซึ่งสมัชชาภาคีและองค์กรสาขาของสมัชชาภาคีอาจจะเสนอต่อองค์กร

3. บทบาทหน้าที่, ขอบเขตในการรับมอบอำนาจ, การจัดระบบและการปฏิบัติงานขององค์กรนี้อาจจะได้รับการเพิ่มเติมในรายละเอียดโดยสมัชชาภาคี

มาตราที่ 26 รายงาน

แต่ละภาคีจักต้องเสนอต่อสมัชชาภาคี, เป็นระยะตามที่สมัชชาภาคีกำหนด, รายงานเกี่ยวกับมาตรการซึ่งได้ดำเนินไปเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของอนุสัญญาฯ และประสิทธิผลของมาตรการนั้นในอันที่จะบรรลุลักษณะวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ นี้

มาตราที่ 27 การยุติข้อขัดแย้ง

1. ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างภาคีเกี่ยวกับการตีความและการนำอนุสัญญาฯ นี้ไปใช้ ภาคีที่เกี่ยวข้องจักต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการเจรจาต่อรอง
2. หากภาคีที่เกี่ยวข้องไม่สามารถตกลงกันได้โดยการเจรจาต่อรอง ภาคีนั้นอาจร่วมกันภาคความช่วยเหลือจากหรือเรียกร้องให้มีการไกล่เกลี่ยจากบุคคลที่สาม
3. เมื่อให้สัตยาบัน, ยอมรับ, เห็นชอบ, หรือเข้าร่วมกับอนุสัญญาฯ นี้, หรือในเวลาใดภายหลังจากนั้น, รัฐหนึ่งๆ หรือองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค อาจแถลงการณ์เป็นลายลักษณ์อักษรกับผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาเกี่ยวกับความขัดแย้งที่มีได้รับการแก้ไข, โดยสอดคล้องกับวรรคที่ 1 หรือวรรคที่ 2 ข้างต้น, ว่ายอมรับรูปแบบการยุติข้อขัดแย้งประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการดังต่อไปนี้, อันเป็นการบีบบังคับ,
  - ก) การตัดสินชี้ขาด โดยสอดคล้องกับวิธีการที่ได้วางไว้ในส่วนที่ 1 ของภาคผนวกที่ 2
  - ข) เสนอข้อขัดแย้งต่อศาลโลกให้ตัดสิน
4. หากภาคีที่มีความขัดแย้งมิได้, โดยสอดคล้องกับวรรคที่ 3 ข้างต้น, ยอมรับวิธีการเดียวกันหรือวิธีการใดๆ ภาคีนั้นจักต้องเสนอข้อขัดแย้งต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ตัดสิน โดยสอดคล้องกับส่วนที่ 2 ภาคผนวกที่ 2 เว้นเสียแต่ว่าภาคีนั้นจะตกลงเป็นประการอื่น
5. ข้อกำหนดของมาตรานี้จักนำไปใช้กับพิธีสารใดๆ ก็ได้ ยกเว้นแต่ที่ได้กำหนดไว้ในพิธีสารที่เกี่ยวข้องแล้ว

มาตราที่ 28 การรับรองพิธีสาร

1. ภาคีจักต้องร่วมมือในการจัดทำและรับรองพิธีสารของอนุสัญญาฯ นี้
2. พิธีสารจักต้องได้รับการรับรองในการประชุมสมัชชาภาคี
3. ฝ่ายเลขานุการจักต้องจัดส่งเนื้อหาของพิธีสารใดๆ ที่ได้รับการเสนอขึ้นมา ให้แก่ภาคีภายในหกเดือนก่อนการประชุมนั้น

มาตราที่ 29 การแก้ไขอนุสัญญาฯ หรือพิธีสาร

1. ภาควิชาใด ๆ อาจเสนอข้อแก้ไขสำหรับอนุสัญญาฯ นี้ ภาควิชาใด ๆ ของพิธีสารอาจเสนอข้อแก้ไขสำหรับพิธีสารนั้น ๆ
2. ข้อแก้ไขในอนุสัญญาฯ นี้จักต้องได้รับการรับรองในที่ประชุมของสมัชชาภาคี การแก้ไขในพิธีสารใด ๆ จักต้องได้รับการรับรองในการประชุมภาคีของพิธีสารที่เป็นปัญหานั้น เนื้อหาของข้อแก้ไขใด ๆ ที่เสนอขึ้นมาในอนุสัญญาฯ นี้ หรือในพิธีสารใด ๆ, ยกเว้นซึ่งได้ถูกกำหนดโดยพิธีสารนั้น ๆ จักต้องถูกส่งให้แก่ภาคีของสัญญาที่เป็นปัญหานั้น ๆ โดยฝ่ายเลขานุการอย่างน้อยหกเดือนก่อนการประชุม เพื่อรับรองข้อแก้ไขดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการจักต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอขึ้นมานั้นให้แก่ผู้ลงนามในอนุสัญญาฯ นี้ เพื่อทราบด้วย
3. ภาควิชาจักต้องใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้มีการตกลงเกี่ยวกับข้อแก้ไขที่เสนอขึ้นมาในอนุสัญญาฯ นี้หรือในพิธีสารใด ๆ โดยการขอความเห็นชอบจากทุกฝ่าย หากความพยายามทั้งหมดในการขอความเห็นชอบได้ถูกใช้หมดสิ้นแล้ว หรือไม่ได้มีการตกลง ข้อแก้ไขนั้นจักต้องได้รับการรับรองโดยเสียงส่วนใหญ่ ตั้งแต่สองในสามเสียงขึ้นไป จากภาคีของสัญญาที่เป็นปัญหานั้น ซึ่งปรากฏและออกเสียงในการประชุม และผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาจักต้องเสนอข้อแก้ไขนั้นแก่ภาคีทั้งหลายเพื่อการให้สัตยาบัน, การยอมรับ หรือการเห็นชอบ
4. การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบแก่ข้อแก้ไขจักต้องแจ้งแก่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อแก้ไขซึ่งได้รับการรับรองโดยสอดคล้องกับวรรคที่ 3 ข้างต้น จักมีผลบังคับใช้ระหว่างภาคีซึ่งได้รับการยอมรับข้อแก้ไขนั้น ทั้งนี้ในวันที่เก้าสิบหลังจากที่ได้ส่งมอบเอกสารสัญญาในการให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบโดยอย่างน้อยสองในสามของภาคีของอนุสัญญาฯ นี้ หรือภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้องตามหลักการเช่นนี้ ข้อแก้ไขดังกล่าวจักมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีอื่นในวันที่เก้าสิบหลังจากที่ภาคีนั้นได้ส่งมอบเอกสารสัญญาในการให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบต่อข้อแก้ไขนั้นแล้ว
5. ตามความมุ่งหมายของมาตรานี้ “ภาควิชาซึ่งปรากฏและออกเสียง” หมายถึงภาควิชาซึ่งได้ปรากฏตัวและลงคะแนนออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน

มาตราที่ 30 การรับรองและการแก้ไขภาคผนวก

1. ภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้ หรือพิธีสารใด ๆ จักเป็นส่วนประกอบของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารนั้น, ตามแต่กรณี, และ, หากมิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น, การรับรองอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารทำให้เป็นการรับรองภาคผนวกใด ๆ ด้วย ในเวลาเดียวกันนั้นภาคผนวกนั้นจักต้องกำหนดในเรื่องเกี่ยวกับวิธีการ, วิทยาศาสตร์, วิชาการ, และการบริหาร

2. ยกเว้นที่อาจได้กำหนดไว้ในพิธีสารใดๆ ที่เกี่ยวกับภาคผนวกของพิธีสารนั้น, จักต้องประยุกต์ใช้วิธีการดังต่อไปนี้ในการนำเสนอ, การรับรอง, และการมีผลบังคับใช้ ของภาคผนวกที่เพิ่มเติมของอนุสัญญาฯ นี้หรือภาคผนวกของพิธีสารใดๆ

ก) ภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้หรือพิธีสารใดจักต้องถูกเสนอและได้รับการยอมรับโดยสอดคล้องกับวิธีการที่ได้วางไว้ในมาตราที่ 29

ข) ภาคีใด ซึ่งไม่สามารถจะเห็นชอบกับภาคผนวกเพิ่มเติมของอนุสัญญาฯ นี้หรือภาคผนวกของพิธีสารใดๆ จักต้องแจ้งผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา, โดยลายลักษณ์อักษร, ภายในหนึ่งปีจากวันที่ได้รับการติดต่อเพื่อขอการรับรองจากผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาจักแจ้งภาคีทั้งปวงโดยปราศจากการล่าช้า เกี่ยวกับหนังสือแสดงความเห็น ซึ่งได้รับภาคีหนึ่งๆ อาจถอนเรื่องที่ได้แสดงการคัดค้านไปแล้วในเวลาใดก็ตามและภาคีผนวกจัก, ทันทีทันใดนั้น, มีผลบังคับใช้สำหรับภาคีนั้น ตามเงื่อนไขภายใต้อนุวรรค (ค) ข้างล่างนี้

ค) เมื่อครบกำหนดหมดอายุภายในหนึ่งปีจากวันที่ได้รับการติดต่อเพื่อขอการรับรองจากผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาภาคีผนวกจักมีผลบังคับใช้สำหรับทุกภาคีของอนุสัญญาฯ นี้ หรือของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีได้เสนอหนังสือแจ้งความเห็น ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับข้อกำหนดตามอนุวรรค (ข) ข้างต้น

3. การเสนอ, การรับรองและการมีผลบังคับใช้ของข้อแก้ไขภาคผนวกของอนุสัญญาฯ นี้หรือของพิธีสารใดๆ จักอยู่ภายใต้วิธีการเดียวกันกับการเสนอ, การรับรองและการมีผลบังคับใช้ของภาคผนวกของอนุสัญญาฯ และภาคผนวกของพิธีสารใดๆ

มาตราที่ 31 สิทธิที่จะออกเสียง

1. ยกเว้นดังได้กำหนดในวรรคที่ 2 ข้างล่างนี้, แต่ละภาคีของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารใดๆ จักมีหนึ่งเสียง

2. องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค, ในเรื่องที่อยู่ในอำนาจซึ่งได้รับมอบหมาย, จักต้องใช้สิทธิของตนที่จะออกเสียงด้วยจำนวนเสียงเท่ากับจำนวนรัฐสมาชิกของตนซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ นี้ หรือของพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การนั้นๆ จักต้องไม่ใช่สิทธิออกเสียงหากรัฐสมาชิกของตนได้ใช้สิทธิแล้วและในทำนองกลับกันรัฐสมาชิกจักต้องไม่ใช่สิทธิออกเสียงหากองค์การนั้นๆ ได้ใช้สิทธิแล้ว

มาตราที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญาฯ นี้กับพิธีสาร

1. รัฐหนึ่งๆ หือองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาจไม่กลายเป็นภาคีของพิธีสารหากมิได้เป็นหรือ, ในเวลาเดียวกันกลายเป็น, ภาคีของอนุสัญญาฯ นี้

2. มติภายในพิธีสารใดๆ จักต้องได้รับการดำเนินงานโดยภาคีของพิธีสารที่เกี่ยวข้องของเท่านั้น ภาคีใดๆ ซึ่งมีได้ให้สัตยาบัน, ยอมรับ, หรือเห็นชอบ กับพิธีสารหนึ่งๆ อาจเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ในกระประชุมใดๆ ของภาคีพิธีสารนั้นๆ ได้

มาตราที่ 33 การลงนาม

อนุสัญญาฯ นี้ จักต้องเปิดให้มีการลงนาม ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร โดยทุกประเทศและองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคใดๆ ในระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน 2535 จนถึง 14 มิถุนายน 2536 และ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ในกรุงนิวยอร์ก ในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2535 ถึง 4 มิถุนายน 2536

มาตราที่ 34 การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบ

1. อนุสัญญาฯ นี้ และพิธีสารใดๆ จักอยู่ภายใต้การให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบโดยรัฐต่างๆ และโดยองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เอกสารสัญญาฯ ของการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, หรือการเห็นชอบจักถูกเก็บสะสมไว้ที่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา

2. องค์การใดๆ ที่อ้างถึงในวรรคที่ 1 ข้างต้น ซึ่งกลายมาเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ หรือของพิธีสารใดๆ โดยที่รัฐสมาชิกของตนมิได้เป็นภาคี จักต้องผูกมัดโดยพันธกรณีทั้งหมดภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การและรัฐสมาชิกขององค์การนั้นจักตัดสินใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสาร, ตามแต่กรณี ในกรณีเช่นนั้นองค์การและรัฐสมาชิกจักไม่ได้รับโอกาสให้ใช้สิทธิภายใต้อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกัน

3. ในเอกสารสัญญาฯ ของการให้สัตยาบัน, การยอมรับหรือการเห็นชอบ องค์การดังได้อ้างถึงในวรรคที่ 1 ข้างต้น จักประกาศขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การเหล่านี้ จักต้องแจ้งให้ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในขอบเขตของสมรรถภาพของตนที่เกี่ยวข้อง

มาตราที่ 35 การเข้าร่วมเพิ่มเติม

1. อนุสัญญาฯ นี้และพิธีสารฯ จักเปิดให้รัฐและองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเข้าร่วมเป็นภาคีเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่อนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้องได้ปิดการลงนามแล้ว เอกสารสัญญาฯ ของการเข้าร่วมเพิ่มเติม จักถูกรวบรวมไว้ที่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา

2. ในเอกสารสัญญาของการเข้าร่วมเป็นภาคีเพิ่มเติม, องค์การตั้งที่ได้อ้างถึงในย่อหน้าที่ 1 ข้างต้น จักแถลงขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครอบคลุมโดยอนุสัญญาฯ หรือพิธีสารที่เกี่ยวข้อง องค์การนี้จักแจ้งให้ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาทราบด้วยหากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของสมรรถภาพของตนในการรับภาระ

3. ข้อกำหนดของมาตราที่ 34, วรรคที่ 2 จักสามารถนำไปใช้กับองค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งเข้าร่วมเป็นภาคีใหม่ของอนุสัญญาฯ นี้หรือพิธีสารใดๆ ได้

มาตราที่ 36 การมีผลใช้บังคับ

1. อนุสัญญาฯ นี้จักมีผลบังคับใช้วันที่เก้าสิบหลังจากวันที่มีการมอบหมายเอกสารสัญญาลำดับที่สามสิบในการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, การเห็นชอบ หรือการเข้าร่วมเพิ่มเติม

2. พิธีสารใดๆ จักมีผลบังคับใช้ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ การมอบเอกสารสัญญาในการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, การเห็นชอบ หรือการเข้าร่วมเพิ่มเติม จำนวนหนึ่งตั้งได้ระบุในพิธีสารนั้น ได้รับการเห็นเก็บรวบรวมไว้แล้ว

3. สำหรับแต่ละภาคีซึ่งให้สัตยาบัน, การยอมรับ หรือการให้ความเห็นชอบกับอนุสัญญาฯ นี้ หรือเข้าร่วมเพิ่มเติม นอกจากนั้นหลังจากการส่งมอบเอกสารสัญญาลำดับที่สามสิบในการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, การเห็นชอบหรือการเข้าร่วมเพิ่มเติมแล้ว อนุสัญญาฯ จักมีผลบังคับใช้วันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ภาคีนั้นส่งมอบเอกสารสัญญาในการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, การเห็นชอบหรือการเข้าร่วมเพิ่มเติม

4. พิธีสารใดๆ, ยกเว้นตั้งได้กำหนดเป็นประการอื่นในพิธีสารนั้น, จักมีผลบังคับใช้สำหรับภาคีที่ได้ให้สัตยาบัน, ยอมรับหรือเห็นชอบกับพิธีสารนั้น หรือเข้าร่วมนอกจากนั้นหลังจากอนุสัญญาฯ ได้มีใช้สืบเนื่องตามวรรคที่ 2 ข้างต้น ในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่ภาคีนั้นส่งมอบเอกสารสัญญาในการให้สัตยาบัน, การยอมรับ, การเห็นชอบหรือการเข้าร่วมเพิ่มเติมแล้ว หรือในวันที่อนุสัญญาฯ นี้มีผลบังคับใช้ สำหรับภาคีนั้น, ตามแต่ละประการใดจะมาภายหลัง

5. ตามเจตนารมณ์ของวรรคที่ 1 และ 2 ข้างต้น เอกสารสัญญาใดๆ ที่องค์การประสานทางเศรษฐกิจในภูมิภาคได้ส่งมอบ จักไม่นับเป็นเอกสารเพิ่มเติมจากที่ได้ส่งมอบโดยสมาชิกภาคีขององค์การนั้น

มาตราที่ 37 การสงวนสิทธิ

ไม่อาจมีการสงวนสิทธิในอนุสัญญาฯ นี้

มาตราที่ 38 การเพิกถอน

1. ในเวลาใดก็ตามหลังจากวันที่อนุสัญญาฯ ได้มีผลบังคับใช้สำหรับภาคีแล้วสองปี ภาคีนั้นอาจจะถอนตัวจากอนุสัญญาฯ โดยแจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา
2. การเพิกถอนใดๆ จำต้องมีผลสิ้นสุดในหนึ่งปีหลังจากวันที่ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา ได้รับเรื่องเพิกถอน หรือในวันที่หลังจากนั้น ซึ่งอาจกำหนดไว้ในหนังสือเพิกถอน
3. ภาคีใดๆ ซึ่งถอนตัวออกจากอนุสัญญาฯ นี้จักต้องได้รับการพิจารณาว่าได้ถอนตัวจากพิธีสารใดๆ ซึ่งเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตราที่ 39 การจัดการการเงินเฉพาะกาล

โดยถือว่าได้รับการปรับปรุงโครงสร้างเดิมที่ โดยสอดคล้องกับความต้องการตาม มาตราที่ 21 กองทุนสิ่งแวดล้อมโลกของโครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และธนาคารนานาชาติเพื่อการเสริมสร้างและการพัฒนา จำต้องเป็นสถาบันตั้งอ้างอิงในมาตราที่ 21 บนพื้นฐานเฉพาะกาล สำหรับในระยะเวลาที่มีการมีผลบังคับใช้อนุสัญญาฯ นี้ จนถึงการประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคีหรือจนกระทั่งสมัชชาภาคี ตัดสินใจกำหนดสถาบัน โดยสอดคล้องกับมาตราที่ 21

มาตราที่ 40 การจัดให้มีฝ่ายเลขานุการเฉพาะกาล

ฝ่ายเลขานุการ ซึ่งจะต้องจัดหาโดยผู้อำนวยการบริหารของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติจักเป็นฝ่ายเลขานุการ ดังได้อ้างอิงในมาตราที่ 24 วรรค 2 บนพื้นฐานเฉพาะกาล สำหรับในระยะเวลาที่มีการมีผลบังคับใช้ในอนุสัญญาฯ นี้ จนถึงการประชุมครั้งแรกของสมัชชาภาคี

มาตราที่ 41 ผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษา

เลขาธิการองค์การสหประชาชาติจักรับหน้าที่เป็นผู้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาอนุสัญญาฯ นี้ และพิธีสารใดๆ

มาตราที่ 42 ตันฉบับที่แท้จริง

ตันฉบับของอนุสัญญาฯ นี้ ในเนื้อหาภาษาอารบิก, จีน, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, รัสเซีย, และสเปน ซึ่งได้พิสูจน์ถูกต้องเท่าเทียมกันแล้ว จักถูกเก็บรักษาโดยเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ

แปลจาก CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY, JUNE 1992

โดย ฝ่ายทรัพยากรชีวภาพ

กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข.

The Rio Declaration

ADOPTION OF AGREEMENTS ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT

The Rio Declaration on Environment and Development

Preamble

The United Nations Conference on Environment and Development,

Having met at Rio de Janeiro from 3 to 14 June 1992,

Reaffirming the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, adopted at Stockholm on 16 June 1972, and seeking to build upon it,

With the goal of establishing a new and equitable global partnership through the creation of new levels of cooperation among States, key sectors of societies and people,

Working towards international agreements which respect the interests of all and protect the integrity of the global environmental and developmental system,

Recognizing the integral and interdependent nature of the Earth, our home,

Proclaims that:

Principle 1

Human beings are at the centre of concerns for sustainable development. They are entitled to a healthy and productive life in harmony with nature.

Principle 2

States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental and developmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction.

Principle 3

The right to development must be fulfilled so as to equitably meet developmental and environmental needs of present and future generations.

Principle 4

In order to achieve sustainable development, environmental protection shall constitute an integral part of the development process and cannot be considered in isolation from it.

Principle 5

All States and all people shall cooperate in the essential task of eradicating poverty as an indispensable requirement for sustainable development, in order to decrease the disparities in standards of living and better meet the needs of the majority of the people of the world.

Principle 6

The special situation and needs of developing countries, particularly the least developed and those most environmentally vulnerable, shall be given special priority. International actions in the field of environment and development should also address the interests and needs of all countries.

Principle 7

States shall cooperate in a spirit of global partnership to conserve, protect and restore the health and integrity of the Earth's ecosystem. In view of the different contributions to global environmental degradation, States have common but differentiated responsibilities. The developed countries acknowledge the responsibility that they bear in the international pursuit of sustainable development in view of the pressures their societies place on the global environment and of the technologies and financial resources they command.

Principle 8

To achieve sustainable development and a higher quality of life for all people, States should reduce and eliminate unsustainable patterns of production and consumption and promote appropriate demographic policies.

Principle 9

States should cooperate to strengthen endogenous capacity-building for sustainable development by improving scientific understanding through exchanges of scientific and technological knowledge, and by enhancing the development, adaptation, diffusion and transfer of technologies, including new and innovative technologies.

Principle 10

Environmental issues are best handled with the participation of all concerned citizens, at the relevant level. At the national level, each individual shall have appropriate access to information concerning the environment that is held by public authorities, including information on hazardous materials and activities in their communities, and the opportunity to participate in decision-making processes. States shall facilitate and encourage public awareness and participation by making information widely available. Effective access to judicial and administrative proceedings, including redress and remedy, shall be provided.

Principle 11

States shall enact effective environmental legislation. Environmental standards, management objectives and priorities should reflect the environmental and developmental context to which they apply. Standards applied by some countries may be inappropriate and of unwarranted economic and social cost to other countries, in particular developing countries.

Principle 12

States should cooperate to promote a supportive and open international economic system that would lead to economic growth and sustainable development in all countries, to better address the problems of environmental degradation. Trade policy measures for environmental purposes should not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination or a disguised restriction on international trade. Unilateral actions to deal with environmental challenges outside the jurisdiction of the importing country should be avoided. Environmental measures addressing transboundary or global environmental problems should, as far as possible, be based on an international consensus.

Principle 13

States shall develop national law regarding liability and compensation for the victims of pollution and other environmental damage. States shall also cooperate in an expeditious and more determined manner to develop further international law regarding liability and compensation for adverse effects of environmental damage caused by activities within their jurisdiction or control to areas beyond their jurisdiction.

Principle 14

States should effectively cooperate to discourage or prevent the relocation and transfer to other States of any activities and substances that cause severe environmental degradation or are found to be harmful to human health.

Principle 15

In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation.

Principle 16

National authorities should endeavor to promote the internalization of environmental costs and the use of economic instruments, taking into account the approach that the polluter should, in principle, bear the cost of pollution, with due regard to the public interest and without distorting international trade and investment.

Principle 17

Environmental impact assessment, as a national instrument, shall be undertaken for proposed activities that are likely to have a significant adverse impact on the environment and are subject to a decision of a competent national authority.

Principle 18

States shall immediately notify other States of any natural disasters or other emergencies that are likely to produce sudden harmful effects on the environment of those States. Every effort shall be made by the international community to help States so afflicted.

Principle 19

States shall provide prior and timely notification and relevant information to potentially affected States on activities that may have a significant adverse transboundary environmental effect and shall consult with those States at an early stage and in good faith.

Principle 20

Women have a vital role in environmental management and development. Their full participation is therefore essential to achieve sustainable development.

Principle 21

The creativity, ideals and courage of the youth of the world should be mobilized to forge a global partnership in order to achieve sustainable development and ensure a better future for all.

Principle 22

Indigenous people and their communities, and other local communities, have a vital role in environmental management and development

because of their knowledge and traditional practices. States should recognize and duly support their identity, culture and interests and enable their effective participation in the achievement of sustainable development.

Principle 23

The environment and natural resources of people under oppression, domination and occupation shall be protected.

Principle 24

Warfare is inherently destructive of sustainable development. States shall therefore respect international law providing protection for the environment in times of armed conflict and cooperate in its further development, as necessary.

Principle 25

Peace, development and environmental protection are interdependent and indivisible.

Principle 26

States shall resolve all their environmental disputes peacefully and by appropriate means in accordance with the Charter of the United Nations.

Principle 27

States and people shall cooperate in good faith and in a spirit of partnership in the fulfillment of the principles embodied in this Declaration and in the further development of international law in the field of sustainable development.

ภาคผนวก ค.

**STOCKHOLM DECLARATION, 1972
(Stockholm 5 June 1972)**

Having met at Stockholm from 5 to 16 June 1972.

Having considered the need for a common outlook and for common principles to inspire and guide the peoples of the world in the preservation and enhancement of the human environment.

Proclaim that:

1. Man is both creature and molder of his environment, which gives him physical substance and afford him the opportunity for intellectual, moral, social and spiritual growth. In the long and tortuous evolution of the human race on this planet a stage has been reached when, through the rapid acceleration of science and technology, man has acquired the power to transform his environment in countless ways and on an unprecedented scale. Both aspects of man's environment, the natural and the man-made are essential to his well being and to the enjoyment of basic human rights - even the right of life itself.

2. The protection and improvement of the human environment is a major issue which affects the well being of peoples and economic development throughout the world; it s the urgent desire of the people of the whole world and the duty of all Governments.

3. Man has constantly to sum up experience and go on discovering, inventing, creating and advancing. In our time, man's capability to transform his surroundings, if used wisely, can bring to all peoples the benefits of development and the opportunity to enhance the quality of life. Wrongly or heedlessly applied, the same power can do incalculable harm to human being and the human environment. We see around us growing evidence of man-made harm in may regions of the earth: dangerous levels of pollution in water, air, earth and living being; major and undesirable disturbances to the ecological balance of the biosphere; destruction and depletion of irreplaceable resources; and gross deficiencies harmful to the physical, mental and social health of man, in the man-made environment, particularly in the living and working environment.

4. In the developing countries most of the environmental problems are caused by under-development. Millions continue to live far below the minimum levels required for a decent human existence, deprived of adequate food and clothing, shelter and education, health and sanitation. Therefore, the developing countries must direct their efforts to development, bearing in mind their priorities and the need to safeguard and improve the environment. For the same purpose, the industrialized countries should make efforts to reduce the gap between themselves and the developing countries. In the

industrialized countries, environmental problems are generally related to industrialization and technological development.

5. The natural growth of population continuously presents problems on the preservation of the environment, and adequate policies and measures should be adopted, as appropriate, to face these problems. Of all things in the world, people are the most precious. It is the people that propel social progress, create social wealth, develop science and technology and, through their hard work, continuously transform the human environment. Along with social progress and the advance of production, science and technology, the capability of man to improve the environment increases with each passing day.

6. A point has been reached in history when we must shape our actions throughout the world with a more prudent care for their environmental consequences. Through ignorance or indifference we can do massive and irreversible harm to the earthly environment on which our life and well-being depend. Conversely, through fuller knowledge and wiser action, we can achieve for ourselves and our posterity a better life in an environment more in keeping with human needs and hopes. There are broad vistas for the enhancement of environmental quality and the creation of a good life. What is needed is an enthusiastic but calm state of mind and intense but orderly work. For the purpose of attaining freedom in the world of nature, man must use knowledge to build, in collaboration with nature, a better environment. To defend and improve the human environment for present and future generations has become an imperative goal for mankind - a goal to be pursued together with, and in harmony with, the established and fundamental goals of peace and of worldwide economic and social development.

7. To achieve this environmental goal will demand the acceptance of responsibility by citizens and communities and by enterprises and institutions at every level, all sharing equitably in common efforts. Individuals in all walks of life as well as organizations in many fields, by their values and the sum of their actions, will shape the world environment of the future. Local and national governments will bear the greatest burden for large-scale environmental policy and action within their jurisdictions. International co-operation is also needed in order to raise resources to support the developing countries in carrying out their responsibilities in this field. A growing class of environmental problems, because they are regional or global in extent or because they affect the common international realm, will require extensive co-operation among nations and action by international organizations in the common interest. The Conference calls upon Governments and peoples to exert common efforts for the preservation and improvement of the human environment, for the benefit of all the people and for their posterity.

II PRINCIPLES

States the common conviction that:

Principle 1

Man has the fundamental right to freedom, equality and adequate conditions of life, in an environment of a quality that permits a life of dignity and well-being, and he bears a solemn responsibility to protect and improve the environment for present and future generations. In this respect, policies promoting or perpetuating *apartheid*, racial segregation, discrimination, colonial and other forms of oppression and foreign domination stand condemned and must be eliminated.

Principle 2

The natural resources of the earth including the air, water, land, flora and fauna and especially representative samples of natural ecosystems must be safeguarded for the benefit of present and future generations through Carroll planning or management, as appropriate.

Principle 3

The capacity of the earth to produce vital renewable resources must be maintained and, wherever practicable, restored or improved.

Principle 4

Man has a special responsibility to safeguard and wisely manage the heritage of wildlife and its habitat, which are now gravely imperiled by a combination of adverse factors. Nature conservation including wildlife must therefore receive importance in planning for economic development.

Principle 5

The non-renewable resources of the earth must be employed in such a way as to guard against the danger of their future exhaustion and to ensure that benefits from such employment are shared by all mankind.

Principle 6

The discharge of toxic substances or of other substances and the release of heat, in such quantities or concentrations as to exceed the capacity of the environment to render them harmless, must be halted in order to ensure that serious or irreversible

damage is not inflicted upon ecosystems. The just struggle of the peoples of all countries against pollution should be supported.

Principle 7

States shall take all possible steps to prevent pollution of the seas by substances that are liable to create hazards to human health, to harm living resources and marine life, to damage amenities or to interfere with other legitimate of the sea.

Principle 8

Economic and social development for man and for creating conditions on earth that are necessary for man and for creating conditions on earth that are necessary for the improvement of the quality of life.

Principle 9

Environmental deficiencies generated by the conditions of underdevelopment and natural disasters pose grave problems and can best be remedied by accelerated development through the transfer of substantial quantities of financial and technological assistance as a supplement to the domestic effort of the developing countries and such timely assistance as may be required.

Principle 10

For the developing countries, stability of prices and adequate earnings for primary commodities and raw material are essential to environmental management since economic factors as well as ecological processes must be taken into account.

Principle 11

The environmental policies of all States should enhance and not adversely affect the present or future development potential of developing countries, nor should they hamper the attainment of better living conditions for all, and appropriate steps should be taken by States and international organizations with a view to reaching agreement on meeting the possible national and international economic consequences resulting from the application of environment measures.

Principle 12

Resources should be made available to preserve and improve the environment, taking into account the circumstances and particular requirements of developing countries and any costs which may emanate from their incorporating environmental safeguards into their development planning and the need for making available to them, upon their request, additional international technical and financial assistance for this purpose.

Principle 13

In order to achieve a more rational management of resources and thus to improve the environment, States should adopt an integrated and co-ordinated approach to their development planning so as to ensure that development is compatible with the need to protect and improve the human environment for the benefit of their population.

Principle 14

Rational planning constitutes an essential tool for reconciling any conflict between the needs of development and the need to protect and improve the environment.

Principle 15

Planning must be applied to human settlements and urbanization with a view to avoiding adverse effects on the environment and obtaining maximum social, economic and environmental benefits for all. In this respect projects which are designed for colonialist and racist domination must be abandoned.

Principle 16

Demographic policies, which are without prejudice to basic human rights and which are deemed appropriate by Governments concerned, should be applied in those regions where the rate of population growth or excessive population concentrations are likely to have adverse effects on the environment or development, or where low population density may prevent improvement of the human environment and impede development.

Principle 17

Appropriate national institutions must be entrusted with the task of planning, managing or controlling the environmental resources of States with the view to enhancing environmental quality.

Principle 18

Science and technology, as part of their contribution to economic and social development, must be applied to the identification, avoidance and control of environmental risks and the solution of environmental problems and for the common good of mankind.

Principle 19

Education in environmental matters, for the younger generation as well as adults, giving due consideration to the underprivileged, is essential in order to broaden the basis for an enlightened opinion and responsible conduct by individuals, enterprises and communities in protecting and improving the environment in its full human dimension. It is also essential that mass media of communications avoid contributing to the deterioration of the environment, but, on the contrary, disseminate information of an educational nature, on the need to protect and improve the environment in order to enable man to develop in every respect.

Principle 20

Scientific research and development in the context of environmental problems, both national and multinational, must be promoted in all countries, especially the developing countries. In this connection, the free flow of up-to-date scientific information and transfer of experience must be supported and assisted, to facilitate the solution of environmental problems; environmental technologies should be made available to developing countries on terms which would encourage their wide dissemination without constituting an economic burden on the developing countries.

Principle 21

States have, in accordance with the Charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction.

Principle 22

States shall co-operate to develop further the international law regarding liability and compensation for the victims of pollution and other environmental damage caused by activities within the jurisdiction or control of such States to areas beyond their jurisdiction.

Principle 23

Without prejudice to such criteria as may be agreed upon by the international community, or to standards which will have to be determined nationally, it will be essential in all cases to consider the systems of values prevailing in each country, and the extent of the applicability of standards which are valid for the most advanced countries but which may be inappropriate and of unwarranted social cost for the developing countries.

Principle 24

International matters concerning the protection and improvement of the environment should be handled in a co-operation through multilateral or bilateral arrangements or other appropriate means is essential to effectively control, prevent, reduce and eliminate adverse environmental effects resulting from activities conducted in all spheres, in such a way that due account is taken of the sovereignty and interests of all States.

Principle 25

States shall ensure that international organizations play a co-ordinated, efficient and dynamic role the protection and improvement of the environment.

Principle 26

Man and his environment must be spared the effects of nuclear weapons and all other means of mass destruction. States must strive to reach prompt agreement, in the relevant international organs, on the elimination and complete destruction of such weapons.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายันทพล กาญจนวัฒน์ เกิดวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2518 ที่ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี พ.ศ. 2539 สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2542 และได้ประกาศนียบัตรกฎหมายปกครองของรุ่นที่ 1 จากสำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เมื่อปี พ.ศ. 2542

ประวัติการทำงาน เป็นผู้ช่วยอาจารย์ ศูนย์กฎหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – 2542 เป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ “การจัดการขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ : รูปแบบและมาตรการทางสังคม เศรษฐศาสตร์ การจัดการ และกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาขยะชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ปี พ.ศ. 2541 - 2542 เป็นนักวิจัยโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2543 และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สมทผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2543